

OBSAH

PREDSLOV (<i>V. Libant</i>)	9
ÚVOD (<i>G. Fusek a M. R. Zemene</i>)	11
PRÍRODNÉ PROSTREDIE (<i>P. Romsauer</i>)	17
I. časť	
OD NAJSTARŠÍCH ČIAS PO ROK 1248	
DOBA KAMENNÁ (<i>J. Ruttkayová</i>)	23
STARŠIA DOBA KAMENNÁ	23
Stredný paleolit	23
Mladý paleolit	23
STREDNÁ DOBA KAMENNÁ	27
MLADŠIA DOBA KAMENNÁ	27
Kultúra s lineárnou keramikou	29
Želiezovská skupina	32
Lengyelská kultúra	32
NESKORÁ DOBA KAMENNÁ	34
Skupina Brodzany-Nitra	34
Ludanická skupina	36
Skupina Bajč-Retz	37
Badenská kultúra	37
Kultúrne skupiny neskorého eneolitu	38
DOBA BRONZOVÁ (<i>P. Romsauer</i>)	39
STARŠIA A STREDNÁ DOBA BRONZOVÁ	39
MLADŠIA A NESKORÁ DOBA BRONZOVÁ	44
DOBA ŽELEZNÁ	51
STARŠIA DOBA ŽELEZNÁ (HALŠTATSKÁ)	51
MLADŠIA DOBA ŽELEZNÁ (LATÉNSKA)	54
Nitra a okolie v staršej a strednej dobe laténskej (<i>G. Březinová</i>)	55
Nitra v mladšej a neskorej dobe laténskej	57
Okázalosť v živote i po smrti	58
Osady a bývanie Keltov	59
Hospodárstvo	60
Mincovníctvo (<i>V. Biroš</i>)	63
Význam nitrianskeho regiónu v dobe laténskej (<i>G. Březinová</i>)	66
DOBA RÍMSKA A SŤAHOVANIA NÁRODOV	67
Rimania a Germáni v strednom Podunajsku (<i>J. Hečková</i>)	67
Kto boli Germáni a odkiaľ prišli do stredodunajskej oblasti?	67
Nitra v dobe rímskej a sťahovania národov	72
Nálezy mincí (<i>V. Biroš</i>)	78
NAJSTARŠIE SLOVANSKÉ OSÍDLLENIE (<i>G. Fusek</i>)	81
Sídlišká	81
Pohrebné zvyky	84
Hospodárstvo	85
AVARSKÝ KAGANÁT V SUSEDSTVE NITRY	87
PRIBINOVA NITRA (<i>J. Steinhübel</i>)	91

VELKOMORAVSKÁ NITRA (<i>J. Steinhübel</i>)	93
Svätopluk údelným kniežatom v Nitre	93
Nitrianske biskupstvo	94
Svätopluk II. a posledné roky veľkomoravskej Nitry	95
Nitriansko a Přemyslovci	95
ARCHEOLOGICKÉ PRAMENE K DEJINÁM NITRY V 9. STOROČÍ	97
Hradiská (<i>P. Bednár</i>)	97
Neopevnené sídla (<i>G. Fusek</i>)	102
Rôznorodé pohrebné zvyky (<i>P. Bednár a G. Fusek</i>)	104
NITRA SÍDLOM ARPÁDOVSKÝCH ÚDELNÝCH KNIEŽAT	109
Maďarské posádky v Nitriansku (<i>J. Steinhübel</i>)	109
Kontinuita slovanského osídlenia (<i>P. Bednár a G. Fusek</i>)	109
Kniežatá Michal a Štefan (<i>J. Steinhübel</i>)	111
Knieža Poznan	112
Knieža Ladislav Lysý a poľská zvrchovanosť	114
Nitriansky komitát	115
Zoborský kláštor a jeho majetky (<i>P. Bednár a J. Steinhübel</i>)	116
Knieža Domoslav (<i>J. Steinhübel</i>)	117
Knieža Belo	119
Knieža Gejza	119
Knieža Ladislav	120
Knieža Álmoš	122
Nitra a začiatky uhorského mincovníctva (<i>V. Biroš</i>)	123
NITRA PO ZÁNIKU ÚDELNÉHO KNIEŽATSTVA	127
Zoborské listiny (<i>J. Steinhübel</i>)	127
Od obnovenia Nitrianskeho biskupstva po tatársky vpád	129
Mincovníctvo (<i>V. Biroš</i>)	131
Osídlenie v 11. až 13. storočí (<i>P. Bednár a G. Fusek</i>)	132
PRAMENE A LITERATÚRA	143
II. časť	
OD ROKU 1248 PO OBNOVENIE SAMOSPRÁVY V ROKU 1990	
NITRA VO VRCHOLNOM STREDOVEKU (1248-1386) (<i>J. Lukačka</i>)	159
Nitra privilegovaným kráľovským mestom (1248-1288)	159
Nitra biskupským mestom od roku 1288	162
Nitra v područí Matúša Čáka	163
Nitra v období vlády Anjouovcov (1308-1387)	165
Nitrianski biskupi vo vrcholnom stredoveku (do roku 1386)	167
Nitrianska kapitula	169
Zoborský kláštor benediktínov v 13. a 14. storočí	171
Cirkevná organizácia v Nitre	173
NITRA V OBDOBÍ NESKORÉHO STREDOVEKU (1387-1526)	177
V politických a vojnových krútnavách 15. storočia	177
Vnútorne pomery v meste	179
Cirkev v Nitre neskorého stredoveku (1387-1526)	181
Nitrianska kapitula v 15. storočí	182
Zoborské opátstvo benediktínov	183
Nálezy mincí z obdobia 1248-1526 (<i>V. Biroš</i>)	184
NITRA VO VČASNOM NOVOVEKU (1526-1711) (<i>I. Mrva</i>)	185
Turecký vpád do Uhorska a jeho následky	185
Vojna o uhorskú korunu a prvé turecké nájazdy	185
V susedstve Turkov	187
Zemepáni Nitry v 16. storočí a ich vzťahy s mestom	189
Povstanie Štefana Bočkaja a jeho dôsledky pre Nitru	191
Povstanie Gabriela Betlena a trojnásobné obliehanie Nitry	192
Účinkovanie biskupa Telegdyho	193
V nepokojných časoch koncom tridsaťročnej vojny	194
Nitra v tureckých rukách v rokoch 1663-1664	195

Nitra v posledných desaťročiach 17. storočia	197
Rákociho povstanie (1703-1709)	201
Hospodárske a spoločenské pomery v Nitre 16.-17. storočia	202
Nitra a okolité sídla v 16. a 17. storočí	205
Cirkevné pomery a školstvo v 16. a 17. storočí	206
Premeny hradu od druhej polovice 15. do 20. storočia. (<i>P. Bednár</i>)	208
Nálezy mincí z obdobia toliarovej meny (1526-1892) (<i>V. Biroš</i>)	210
NITRA V OBDOBÍ REFORIEM STAVOVSKÉJ SPOLOČNOSTI (1711-1849)	211
Privilegované biskupské mesto Nitra (<i>M. R. Zemene</i>)	211
Demografický, stavebný a kultúrny vývin v Hornom meste	211
Dolné mesto a jeho obyvateľstvo	217
Samospráva Dolného mesta	219
Cirkevná správa a školstvo Dolného mesta	223
Remeslo a trhy v Dolnom meste	228
Zdravotné pomery Dolného mesta	231
Poddanská uličná obec Podhradie	233
Poddanská uličná obec Ďurkova	235
Poddanská uličná obec Kapitulská	236
Zemianska obec Párovce	237
Spoločné osudy Nitry a jej obcí do revolúcie v rokoch 1848-1849	240
NITRA OD REVOLÚCIE 1848-1849 DO ZÁNIKU MONARCHIE V ROKU 1918	245
Správa mesta a jeho majetku v rokoch 1849-1918 (<i>V. Zemeneová</i>)	245
Štátna a župná politika v Nitre do I. svetovej vojny	248
Slovenské národné hnutie a maďarizácia	251
Vojnové pomery v rokoch 1914-1918	255
Katolícka cirkevná správa Nitry	258
Náboženská správa nitrianskych evanjelikov od roku 1890	259
Náboženská správa evanjelických reformovaných kresťanov Nitry od roku 1896	259
Židovské náboženské obce v Nitre	260
Hospodárske pomery (<i>Š. Drahošová</i>)	260
Stavebný vývoj mesta (<i>V. Zemeneová</i>)	272
Nitrianske školstvo	280
Kultúrne dianie v Nitre	285
Hudobný život v meste	286
Spoločenská zábava Nitranov	288
Hasiči a protipožiarna ochrana	290
Sociálne spolky v Nitre v rokoch 1872-1918	292
Robotnícke spolky a strany v rokoch 1895-1918	293
Zdravníctvo Nitry	294
Hygienické pomery v Nitre	296
Problémy mesta s pitnou vodou	297
Oddychové miesta Nitranov	298
Športový život v Nitre pred I. svetovou vojnou	301
NITRA ZA PRVEJ ČSR V ROKOCH 1918-1938 (<i>I. Zubácka</i>)	307
Mestská samospráva po štátnom prevrate od roku 1918	307
Hospodárske pomery	316
Školstvo a kultúra	321
Pribinovské slávnosti v Nitre v roku 1933	323
Nálezy mincí po roku 1918 (<i>V. Biroš</i>)	324
NITRA V OBDOBÍ TOTALITY (1939-1990) (<i>Z. Nagy a V. Slneková</i>)	325
Za slovenského štátu v rokoch 1939-1945	325
V československej republike rokov 1945-1990	334
Povojnová štruktúra priemyslu v meste	340
Povojnový stavebný vývoj mesta	341
Dopravná situácia v meste	344
Integrácia príľahlých dedín do mesta Nitry	345
Nitra a poľnohospodárstvo	346
PRAMENE A LITERATÚRA	349
ZUSAMMENFASSUNG	359
SUMMARY	379